

DEĞİŞTİK

DEĞİŞTİK

(Piri ER)

Anadolu Aleviliği dinamik yapısı gereği değişmekte olan bir inançtır. Bu değişimin kimi boyutları kendi doğası gereği yaşanırken, kimi boyutları Alevilere yönelik asimilasyon çalışmalarının bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Yaşanan değişimlerin bir bölümünü kısaca başlıklar halinde şu şekilde sıralamak mümkündür;

- Köylüydük; kentli olduk, Türkiyeliydik; Avrupalı olduk, değiştik.
- Dedelere bağlıydık, örgüt liderlerine bağlandık, değiştik.
- Ocaklara bağlıydık; cem evlerine, derneklere, vakıflara bağlandık, değiştik.
- El ele el hakka diyor, rehber, pir'e, müşid'e bağlanıyorduk; dernekten - vakıfa; vakıftan - federasyona bağlandık, değiştik.
- Pir'e, müşide yürüttüğü hizmet karşılığı hakullah veriyorduk; dedeler sömürücü deyip hakullah vermemeye başladık, köylerimizden kovduk, değiştik.
- Sünni anlayışa göre İslam dışıydık, kimi Alevi vakıflarının bünyesinde Alevi İslam Din Hizmetleri Başkanlığı kuruldu, değiştik.
- Enel Hak der, Hakk'ı insanda görürdük, erenlerimiz tahta kılıçlıydı, insanı incitmezdik; insana kıydık, değiştik.
- Tek eşliydik, yoldan olanla evlenirdik, boşanmak düşkünlüktü; tek eşliliği ilkel bulduk, yoldan olmayanla evlendik, boşanmayı hak bildik, düştük, değiştik.
- Tarikten geçiyorduk; Aleviler ağaca tapıyor, demesinler diye pençeden geçmeye başladık, değiştik.
- Cemin yapılacağını hizmet sahibi peyik duyururdu; cep telefonundan mesaj, internetten e-mail atar, facebok'tan, tivitur'dan duyuru yapar olduk, değiştik.
- Dede, zakir geleneği hafızasında taşıyordu; önlerine rahle, üstüne kitap, yazılı doküman, internet bilgisi koyduk, değiştik.
- Eşikteki de bir döşekteki de der, cemde herkesin eşit olduğunu söyler, makama hürmeten dedemizin altına döşek serip, eline niyaz ederdik; yeni cem evlerimizde

döşek yerine cami minberi gibi ayrılmış mekanlar yaptık, dedeyi talipten ayırdık, eli yerine halıya, kilime niyaz etmeye başladık, değiştik.

- Ocak zakirini dinliyorduk, cem evi aşıklarını, sanatçıları dinler olduk, değiştik.
- Az perdeli uzun saplı dede bağlaması çalıyorduk; çok perdeli kısa saplı bağlama çalmaya başladık, değiştik.
- Semah döner, sema bilmezdik; semahımızın ortasına Mevlevi semazen yerleştirdik, değiştik.
- Çerağ uyandırıyor, yağlar, mumlar yakıyorduk; ampullü lambalara döndük, değiştik.
- Faraş – Süpürgeci, çalı süpürgesiyle meydanı temizliyordu; elektrikli süpürge ile temizlik yapmaya başladık, değiştik.
- Köyde, cemdeyken evlerimizi bekleyen, hizmet sahibi bekçilerimiz vardı; kentte, evimizi yoldan olmayan komşumuza emanet edip ceme gider olduk, değiştik.
- Musahibi olmayana hizmet yürütmürmezdik; ikrar vermemiş küçük çocuklara hizmet yürütmürmeye başladık, değiştik.
- Cemlerde diz üstü bütün gece oturur hizmet yürütürdük; sandalyeye oturarak seyrettiğimiz cemlere, iki saat dahi dayanamaz olduk, değiştik.
- Birbirini bilen talipten rızalık alırken; birbirini tanımayan cem evi cemaatinin “Allah eyvallah” ına razı geldik, değiştik.
- Cemlerde dedenin yanında ana bacı otururdu, kadın erkek yan yanaydık; kadın-erkek ayrı kapılardan cem evlerine girmeye, ayrı yerlerde oturmaya başladık, değiştik.
- Dar, düşkünlük kaktı; mahkemelere düştük, değiştik.
- Düşkünler, şaşkınlık ceme alınmazdı; örgüt liderlerimiz birbirine küstü-düştü, değiştik.
- Ceme getirilip işaretini görmeden tığlatmadığımız, kemikleri ve derisini de sırladığımız kurban yerine; görmediğimiz kurbanları vekaleten kestirmeye başladık, değiştik.
- Rızalık alınıp destur verilmeden bir lokması dahi yenmeyen kurbandan; kurban sahibi dahi bilinmeyen tabldot lokmalar yemeye başladık, değiştik.

- Dem alıyor, dolu dualıyorduk; kola, fanta içmeye, içki günah demeye başladık, değiştik.
- İftar, sahur nedir bilmez, oruç açardık; beş yıldızlı otellerde devlet protokolüne iftar yemekleri vermeye başladık değiştik.
- Aşuremizi dedemizin okuduğu gülbanklar eşliğinde, kara kazanın başında, geleneğe uygun pratiklerle pişirir ve dağıtırdık; yemek firmalarına yaptırdığımız aşureleri kağıt tabaklarda, topluluklara dağıtmaya başladık, değiştik.
- Gönül haccı yapar, Hac, Umre nedir bilmezdik; rızalık almamış 100 şanslı dedemizi Kültür ve Turizm Bakanlığı aracılığı ile Necef ve Kerbela yanında Umre'ye, ilahiyat profesörleri eşliğinde gönderdik, değiştik.
- “Musahiptir musahibin varisi, İkisi de bir elmanın yarısı” der, varımızı musahibimiz ile paylaştık; musahibi unuttuk, borsadan hisse alır, yoldan olmayanlarla kar payı paylaşır olduk, değiştik.
- Ölmeden önce ölür, beyaz kefen giyip hesabımızı pir huzurunda bu dünyada verir, üzerimizde insan hakkı kalmadan geçerdik; yaşarken girmediğimiz camilerde, imam huzurunda, bizi tanımayan cemaatin “hakkını helal etmesine” razı geldik, değiştik.
- Hakka yürür, sır edilir, darımız çekilirdi; öldük, gömüldük, mevlidimiz okundu, değiştik.
- Camiye gitmezdik; cami avlusuna cem evi yapılmasına razı geldik, değiştik.
- Cem evlerine gidiyor, camiye gitmiyorduk; işte orda değişmedik.

Her şeyin değiştiği, hiçbir şeyin aynı kalmadığı dünyamızda, Alevilik açısından da değişim elbette ki kaçınılmazdır. Bizim için önemli olan bu değişimin inanç üzerinde yarattığı tahribatın boyutlarıdır. Bu tahribata dikkat çekmek amacı ile uzun bir makale olarak tasarladığım bu yazıyı, kısa başlıklar halinde sizlere aktarmayı daha doğru buldum. Her başlığın aslında tek başına bir makale konusu olduğunun farkındayım. Amacım bu konuları tartışmaya açmak ve yol üyelerinin konular üzerinde fikir üretmelerine zemin hazırlamaktır. Yazının içeriği değişim olmakla birlikte, kendimizi de konunun bir parçası olarak gördüğümüzden “Değiştik” başlığı kullanılmıştır. Değişen ama bozulmayan canların Boz Atlı Hızır yardımcısı olsun.